

RAKKE INFOLEHT

RAKKE RAAMATUKOGU TAAS AVATUD!

4.jaanuaril kell 13 avas Rakke raamatukogu pärast vallavalitsuse poolt teostatud kapitaalremonti taas uksed külastajatele.

Fachlmanni tee 26 asuva, nüüd täielikult raamatukogu jaoks kohandatud maja juurde oli kogunenud hulgaliselt külalisi nii Rakkest kui kaugemalt. Maakonna keskses andis rakkclaste tähtsast sündmusest ülevaate raadio "Vironia".

Lindi läbilõikamise pidulikul hetkel kõnelesid vallavanem Guido Ploompuu ja vallavolikogu esimees Kalju Tamm.

Rakkes alustas raamatukogu oma tegevust juba 1912.a. Esialgu oli raamatuid nii vähe, et piisas ühest kapist Rakke seltsimaja tegelaste toas. Raamatukogu on oma eksisteerimise aja jooksul paiknenud viie eramaja ruumides. 1972.a. koliti endise külanõukogu kolme tuppa Fachlmanni tee 26 asuvas majas. Ja nüüd pärast remonti jõudis raamatukogu taas sellesse, tema jaoks kohandatud majja. Majal on ka suur ajalooline väärtus: nimelt on ta zooloogiaprofessor Heinrich Riikoja ja tema õe, kirjanik Marta Sillaotsa sünnikodu.

Ehitustööde finantseerijaks oli Rakke Vallavalitsus. Selle ettevõtmise õigsust kinnitas ka oma sõnavõtus volikogu esimees Kalju Tamm, kelle arvates remondiks eraldatud summad kasutati otstarbekalt.

Avamisel öeldud raamatukogu juhataja tänusõnad kuulusid esikätt vallavanem Guido Ploompuule, selle raske töö alustajale ja chitustööde juhataja Antti Ilometsale. Tänaiki kohalikke chitajaid, kes oma panuse andsid, kohalikke meistreid Einart Pulka, Väino Otsa ja Ain Väät. Neile lisandus veel klaasikunstnik Mare Soovik-Lobjakas Tallinnast.

Sündmuse erakordsust rõhutasid oma kohalolekuga Maakonna Kultuuriosakonna juhataja Valdur Liiv, Rakvere Keskraamatukogu direktress Liisa Düüna ja metoodik Aili Hõõvelsoo. Tervitusi tõid Rakvere Muuseumi direktor Olav

Mäe, Koeru raamatuklubi "Vaimuvalgus" president Herbert Last ja Malle Last Koeru raamatukogust. Häid soove lausisid Rakke Keskkooli direktor Vardo Arusaar koos õppealajuhataja Ants Mäe ja raamatukoguhoidja Mari Passiga. Jätkuvat töötahet soovisid Rakke Lubjatehase direktor Borja Lehtla, ambulatooriumi juhataja Raivo Lina ning Kalju Tamm Rakke PTKÜ esindajana. Õnnitlema olid tulnud vallasekretär Enda Elbre, abivallavanem Peeter Vill, endine kauaaegne Rakke raamatukogu töötaja Laine Kiigemägi, kolleegid Hilja Int Piibe ja Kai Jaansen Salla raamatukogust. Õnnitlejate seas oli AS "Marmaada" pere esotsas Leho Lchtlaga, "Civitan" klubi president Maire Annast, Rakke Laulu ja Mängu Seltsi esinaine Ada Väät. Kingitused saatsid AS "AGVA" ja AS "Kiiker". Õnnitlema tulnud lugejate pikast reast oli eakaim Oskar Alatsei.

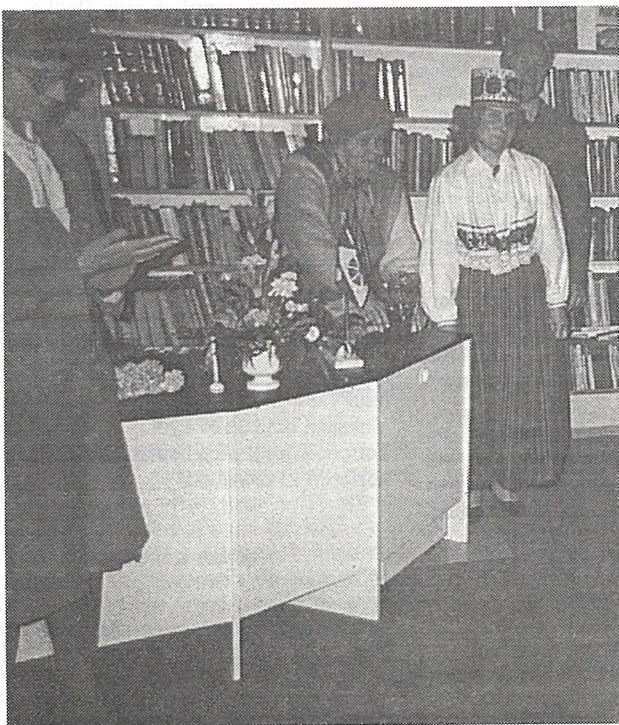
Meelcoluka tervituskontserdiga esinesid Ly Ipsberg ja Ants Mäe. Mõtteid raamatust ja raamatukogust esitasid Rakke KK VI b klassi õpilased Margit Rõuk ja Elen Kinnep.

Eelkõige on raamatukogu maja meeldivaks kingituseks kogu Rakke valla rahvale, kus on ruumi nii raamatuile kui raamatukogu külastajatele. Nüüd on kohapeal lugemiseks paremad tingimused, lastele on täiesti omaette tuba. Rõõmu teeb ka maja väike saal ürituste korraldamiseks. Selleks, et lugejaid igati paremini teenindada, on töötajate koosseisu suurendatud 0,5 koha võrra. Lapsi teenindab meie raamatukogusse tagasi tööle asunud Talvi Tamm ja täiskasvanuid Marika Aus.

Tahaks loota, et lugejale meie majas meeldib ja et sellest kujuneb hubane kooskäimise koht. Hea raamatusõber, ootame sind esmaspäevast reedeni kella 11-18-ni.

**TERE TULEMAST RAKKE RAAMATUKOGUSSE
TEMA UES KODUS!**

Aime Kinnep, raamatukogu juhataja

RAKKE VALLAVALITSUSE KORRALDUS 27.12.95 nr.728

1. Määrata üksi, oma lastest eraldi clavatele Rakke valla vanuritele vastavalt Rakke Vallavalitsuse ja vanuri vahel sõlmitud lepingule, sotsiaalteenuste kasutamise eest teenustasu suuruseks 100 EEK kuus.

2. Teenustasu maksta valla eelarvesse.

3. Korraldus hakkab kehtima 1.jaanuarist 1996.

EESTI RAHVAKALENDRIST

Esimene jõulujärgne märkimisväärt tähtpäev on **TÖNISEPÄEV** 17.jaanuaril. Päevale nime andnud Püha Antonius oli keskaja Euroopas üldtunnustatud sigade patroon. Eestiski on tema auks ohverdatud pool seapcad või -kõrva. Mingil moel on Antonius samastunud meie kohaliku, ilmselt eelkristliku koduhaldjaga, kelle nimi oli Tõnn. Talle toodi väikseid ohvreid nn. tõnnivakkadesse. Tõnisepäev on talve poolitaja: karu pidi teise külje keerama, pool loomatoitu pidi veel alles olema.

KÜÜN LAPÄEV 2.veebruaril on eesti rahvakalendri üks olulisemaid tähtsaid. Nüüdsest pöörab talupoeg pilgu lähenevasse kevadesse. Seda ilmestab asjaolu, et ilmavaatlustel on erakordselt suur tähtsus, kusjuures need omavad juba praktilisemat mõtet kui näiteks jõuluagsged. Küünlapäevast on "külma süda lõhki". Tähtsaim pühadetoit oli scaliha, nagu enamikul kevadistel tähtpäevadel kuni vastlapäevani, mil jõuludeks tapetud "vend oskar" lihtsalt otsa sai. Küünlapäeva kui teatava alguspunkti tähendus väljendub selles, et väga paljud nn. lugunädalate variandid algavad just küünlapäevast. (Lugunädalad - talupojakalendri lühivorm, kus loetakse üles aasta olulisemad tähtpäevad ja nende vahele jäävate nädalate arv, näiteks: "Küünlast üksteist jürisse, jürist üheksa jaani, jaanist neli jaagupisse, jaagupist üheksa mihklisse, mihklist kuus marti, mardist kaks kadrise, kadrast neli jõulu, jõulust kuus küünlasse.")

VÄIKE-MAARJAS ON SELVEPESULA

(Endise TEHNO bensiinijaama kõrval)

AVATUD T-R 9-17
L 9-14

Selvepesulas on võimalik:

- ise oma pesu pesta, kasutades meie masinaid;
- anda pesu pesta;
- pesta tööriideid, kaltsuvaipu, kardinaid;
- pesta asutuste, koolide ja firmade pesu;
- lasta pesu parandada, õmmelda nõöpe.

Mõned soovitusel neile, kes kasutavad pesumaja või ei ole veel sellele teenusele mõelnud.

Inimesed, kes on harjunud oma pesu ise pesema, saavad minna selvepesulasse ja kasutada sealsid masinaid. Nad saavad pesu vastuvõtja juhendamisel masinasse panna ja samal ajal pesupesemisprotsessi jälgida, ooteruumis kohvi juua või vahepeal kauplustes sissoste tcha. Peale pesemist saab soovi korral ka pesu ise kuivatada ja triikida.

Ühte masinasse läheb kuni 7 kg kuiva pesu - see on üsna suur spordikotitäis. Selveteenindamise korral on ühe pesumasinatäie pesu pesemine 25 EEK, kui soovitakse pesta oma pulbriga, siis 21 EEK. Kui soovitakse kohapeal kuivatada ja triikida, lisandub 3+2 EEK.

Teiseks võimaluseks on jätta pesu vastuvõtja kätte ja leppida kokku aeg, millal puhta pesu tagasi saab. Sellisel juhul lisandub teenustasu.

Samuti on oodatud kõik hooldekodud, lasteasutused, koolid ja firmad. Musta pesu koguneb ju kõikjal - olgu need siis käterätid, tööriided, kitlid või linad.

Suuremate koguste puhul on võimalik transport järele tellida. Pesta saab ka mitmesuguseid kalsuvaipu, kardinaid, jopesid ja muud, mis ei mahu kodusesse pesumasinasse.

Pesupesemine selvepesulas on jõukohane nii meestele, naistele kui ka kooliõpilastele. Kodus jääb ära tülikas vee soojendamine, külmaga õues kuivatamine, perenaiste koormus väheneb ja kokkuvõttes säästetakse palju väärtuslikku aega.

AS "Hektal" nimel Enn Palmik

KAS RAKKESSE ON VAJA TURGU?

Käesoleval ajal on kõikjal hoogu võtnud tänavakaubandus, nii ka Rakke alevikus. Rakke Vallavalitsus on siiani väljastanud palju ühekordseid müügilubasid, põhiliselt kaubeldakse mitmesuguste riitusesemete, jalatsite, kalaga jne. Paljud inimesed, kes kasvatavad sigu, oleksid huvitatud liha müügist. Teatavasti kehtivad liha müümisel vastavad veterinaarsed eeskirjad ja lihaga kauplemine tänavanurgal ei tule kõne alla, mistõttu ei ole vallavalitsus ka taotlejatele müügilubasid väljastanud. Kindlasti leidub neid, kes meelsasti kaupleksid muude põllumajandussaaduste või omavalmistatud toodetega, selleks puudub aga koht. Oleks hea koondada kogu tänavakaubandus turuhoonesse. Kuna vallavalitsusel sellised ruumid puuduvad, pöördumegi elanike ja firmade poole ettepanekute esitamiseks ruumide leidmisel. Kui leiduks pakkujaid ruumide osas, võiksime juba asjasse reaalselt suhtuda. Vallavalitsus korraldab konkursi parima ideekavandi leidmiseks. Kui ruumid olemas, annaksime müügilubasid kauplemiseks ainult turuhoones.

Majandusnõunik Kalle Oja

KORTERIOKSJONIST

21.detsembril toimus Rakke valla teine korterioksjon. Seekordsel oksjonil pakkusime välja 8 korterit, kõik 8 ka müüdi.

Oru tn.3-2 korteri omanikuks sai Dina Suvorova, müügihinnaks kujunes 35 000 EEK. Fachlmanni 21-9 korteri ostis Helje Lüsi, hind 31 000 EEK. Metsa 1-5 korteri ostis Piret Keskküll, hind 6624 EK. Metsa 1-17 hinnaks jäi 33 088 EEK, omanikuks sai Anne Reinmann. Fachlmanni 19-6 ostis Maic Ots, hind 5040 EEK. Vahtra 2-8 müügihind 5400 EEK, ostis Heino Aasa. Fachlmanni 19-9 omanikuks sai Vassili Solomka, korteri hind 7290 EEK. Metsa 3-5 omandas Aliide Viiksaar, hind 3624 EEK. Seekordsel korterioksjonil pretendeeris väljapakutud 8 korterile 13 osavõtjat.

Spiiker Kalle Oja

MIKS DINOSAURUSED VÄLJA SURID?

Versioone dinosauruste väljasuremise võimalike põhjuste kohta on välja pakutud kümneid, kui mitte sadu. Igal juhul kadus kogu planeeti sada viiskümmend miljonit aastat valitsenud hiidsisalike seltskond evolutsioonilise skaala järgi imelühikese ajavahemiku - nii paari miljoni aasta - jooksul looduse näitelavalt. See toimus niivõrd kiiresti ja efektiivselt, et inimestel on tänapäeval sageli kombeks neid loomakesi rumaluse ja kohanemisvõimetuse etalonina käsitleda. Seejuures aga unustatakse, et esimesed natukenegi inimese moodi tagajalgadel kõndivad ahvid ilmusid alles kahe miljoni aasta eest. "Päris" inimene - selline, keda me oleme nüüd juba enesega samasse liiki kuuluvaks pidama - on aga vaid 40 000 aastat vana. Euroopa tsivilisatsioonikolle mäletab end nii paari tuhande aasta taha. Tehnoloogiline murrang toimus paarisaja aasta eest, viiskümmend aastat tagasi jõuti aga aatomienergia vabastamiseni.

Viimase paarisaja aasta jooksul on see üks liik planeedi ilmet tohutult muutnud. Maa seest kougitakse välja sinna sadade miljonite aastate vältel kriitalliseerunud fossiilsed kütused (need kasvavad varsti päris otsa) ja põletatakse ära; mõttetult on hävitatud suur osa troopilistest vihmametsadest - planeedi kopsudest, mis on atmosfääri põhiliseks hapnikuga rikastajaks; heitgaaside ja põlemisjääkide produktsiooniga on esile kutsutud tänapäevaks juba kurb reaalsus - kasvuhooneefekt, mis ähvardab globaalse temperatuuritõusu ja sellest tulenevate kliimakataklüsmidega; samas on freoonide (need on osoonimolekulide suhtes agressiivselt käituvad fluoriühendid, mida inimestel on nii mõnus kasutada külmutusseadmetes ja deodorandipudelikestes) atmosfääri pihkumisest tulenevalt õhnenemas ja mulgustumas kogu elusloodust kalkide ultraviolettkiirte eest kaitsev osoonikiht; rääkimata sellest, et eutrofeerunud ja saastunud on terved mered, meie Läänemeri sealhulgas.

Kogu see jama on planetaarses mastaabis kokku keeratud üheainsa hetke jooksul üheainsa liigi poolt. Lihtne arvutus näitab, et kaua see nii edasi kesta ei saa. Sellise arengu võimalikku jätku võib rehkendada ehk kümnete, kindlasti mitte aga sadade miljonite aastatega. Käesolevaks ajaks ongi välja kujunenud situatsioon, mil inimest kui liiki ähvardab senise arengu jätkamisel dinosauruste kombel väljasuremine. Ja selle põhjuseks ei saa olema mitte võimalik globaalne tuumasõda, vaid lihtlabane *solgisurm*.

Õnneks on sellest aru saadud ja kõrgeimal tasandil tegutsema asutud. 1992. aasta juunis Rio de Janeiro peetud

ÜRO keskkonna - ja arengukonverentsil vastu võetud lõppdokumendil on 179 maa liidri allkirjade kõrval ka Eesti oma. Käibele ilmusid väljendid "Agenda 21" ja "säästev areng" (*sustainable development*). Agenda 21 ("21" tähendab järgmist sajandit) on Rio de Janeiro konsensusel alusel vastu võetud 700 leheküljeline dokument, mis sisaldab programmi, muutmaks maailma areng säästvaks. Säästvat arengut defineeritakse kui "arengut, mis rahuldab praegused vajadused, seadmata ohtu tulevaste põlvkondade võimalusi oma vajaduste rahuldamiseks". Ka Eesti võttis endale rea rahvusvahelisi kohustusi keskkonnasaaste vähendamiseks, vastu on võetud *Eestima* *säästva arengu seadus*.

Kõik saab alguse kohapealt

Just praegu on käimas Rakke vallale uue prügilä ehitamine. Projekti autoriks on AS Entec - prügimägede osas suuri kogemusi omav projekteerimisfirma. Rakke uus olmeprügila saab olema maakonna moodsaim ning ta hakkab vastama kõigile rahvusvahelistele standarditele. Ilmselt korraldatakse vallas ka ohtlike jäätmete ja klaasimuru eraldi kogumine ja käitlus. Uut prügilat hakkab hooldama selleks loodav munitsipaaltevõtte ja jäätmete ladustamine sinna saab toimuma mõõduka tasu eest. Säärane praktika on arenenud maailmas reegliski ning Eestiski tuleb harjuda mõttega, et muude teenete seas peab raha maksma ka meie poolt toodetud rämpsuga tegelemise eest.

Uue prügilä teeninduspiirkonda saab kuuluma peale Rakke valla ka Koeru ja Avanduse vald ning osa V-Maarja vallast. Moodsa jäätmekäitlusstrateegia üldiseks põhimõtteks ongi piirata võimalikult väikeste prügilate - punktrestusallikate - hulka ning kontsentreerida prügi võimalikult vähestesse kohtadesse, kuid tagada seal korralik jäätmekäitlus. Jäätmed tuleb sorteerida, katta paksu inerte puistematerjali kihiga ja hoolitseda selle eest, et prügilat uhav sadevesi ei pääseks põhjavette. Moodsates prügilates kogutakse ja puhastatakse nõrgvesi eraldi puhastites. Orgaaniliste jäätmete suure koguse puhul ehitatakse jäätmelasundisse sisse spetsiaalne torustik käärimiselt tekkiva biogaasi kogumiseks ning kasutatakse selle põletamisel eralduvat energiat hoonete kütmiseks.

Rakke vald jääb põhiosas Endla Riikliku Looduskaitseala veekaitsetsooni. Ka asub praktiliselt kogu Rakke vald Pandivere Riiklikul Veekaitsealal. Aluspõhja kivimiks on paas. Esineb karstinähtusi ning põhjavesi on kohati üsna kergesti saastatav.

Iscäranis kergesti on põhjaveehorisont haavatav karjäärides, kus kaitsev ja filtrina toimiv pinnasekiht maha kooritud. Enamiku inimeste teadvuseni jõuab säärane problemaatika aga paraku alles siis, kui kraanist Coca - cola't meenutavat pruuni ja kihisevat vedelikku tuleb.

Millalgi kaheksakümnendate aastate teisel poolel tekkis tollase laguneva Pälsoni sovhoosi territooriumile ridamisi poolisetegevuslikke prügi mahapancku kohti. Igaüks tahtis, et tal oleks prügihunnik kusagil ligidal. Nõukogude inimene arvas vist, et prügi ja loodus kuuluvad olemuselt kokku ja viis oma rämpsu lihtsalt lähima metsa alla. Loodetavasti kaob moonakamentalitcet omandireformi käigus toimuva maomandi tagastamisega tõelisele peremehele. Metsa alla viidud tühi viinapudel säilib seal aga veel tuhandeid aastaid.

Kõige pakilisemaks probleemiks hetkel ongi klaasijäätmed. Ei saa pidada normaalseks olukorda, et Rakke vallas puudub senijani sekundaarse klaasimuru kogumine. Üldiselt kasutatakse tänapäeval selleks otstarbeks standardsid metallkonteinereid - valge, kuhu kogutakse värvitu klaas ja roheline - värvilise klaasi jaoks. Külje peal on neil ümmargune ava, kust saab pudelid (celkõige ongi see süsteem mõeldud ebastandardse klaastaara kogumiseks) sisse lasta. Eestis tegeleb konteinerite paigaldamisega AS Sekto, kes toimetab kogutud klaasi Järvakandi klaasitehasesse ümbertöötlemiseks. Klaasikonteinerid paigutatakse paarikaupa suuremate asulate keskustesse. Arvestades Rakke asustuse omapära, vajaks Rakke kahte paari konteinereid - üks paar oleks vaja paigaldada ambulatooriumi piirkonda, teine Rakke mäele.

Reigo Lehtla

